

4. lekce

Opakování

- Jak zařadím substantivum do deklinace?
  - podle koncovky genitivu singuláru
- Jaká je koncovka gen. sg. pro třetí deklinaci?
  - -is
- Do jakých dvou skupin dělíme substantiva 3. deklinace?
  - i-kmeny a souhláskové kmeny
- Jaké jsou vzory pro i-kmenová substantiva?
  - auris – m. a f.
  - rete – n.
- Jaké jsou vzory souhláskových kmenů?
  - pulmo – m. a f.
  - corpus – n.

Opakování

- Jak poznám, že se substantivum skloňuje podle vzoru *auris*?
  - je mužského nebo ženského rodu
    - ✦ je stejnoslabičné
    - ✦ nebo jeho genitivní kmen končí na skupinu souhlásek
- Jak poznám, že se substantivum skloňuje podle vzoru *rete*?
  - je to neutrum
  - v nom. sg. končí na *-e*, *-al* nebo *-ar*

Opakování

- Uved'te vzor, podle kterého se skloňují následující substantiva (jsou v různých pádech):
  - cutis, tarsis, pulvis, mammae, sanguinis
  - coxa, calcarea, latera, septa, trachea
  - humerus, ulcus, fundus, vulnus, virus
  - atrium, montium, vitium, canalium, retium
  - tumorum, locorum, membrorum, flexorum
  - hominum, cancrum, abdominum, medicamentum

Příklad skloňování spojení substantiva 3. deklinace s adjektivem 1. a 2. deklinace

Singulár	Plurál
margō liber	marginēs liberī
marginis liberī	marginum liberōrum
marginem liberum	marginēs liberōs
marginē liberō	marginibus liberīs

Singulár	Plurál
cochlear parvum	cochleāria parva
cochleāris parvī	cochleārium parvōrum
cochlear parvum	cochleāria parva
cochleārī parvō	cochleāribus parvīs

Vyskloňujte následující spojení

- **canalis palatinus**

- canalis palatini
- canalem palatinum
- canale palatino

- **homo sanus**

- hominis sani
- hominem sanum
- homine sano

- **vulnus lacerum**

- vulneris laceri
- vulnus lacerum
- vulnere lacero

canales palatini

canalium palatinorum
canales palatinos
canalibus palatinis

homines sani

hominum sanorum
homines sanos
hominibus sanis

vulnera lacera

vulnerum lacerorum
vulnera lacera
vulneribus laceris

Od uvedených spojení vytvořte požadované pády

	Ak. sg.	Abl. sg.	Nom. pl.	Gen. pl.
dolor acutus				
auris media				
caput longum				
canalis palatinus				
cochlear parvum				

	Ak. sg.	Abl. sg.	Nom. pl.	Gen. pl.
dolor acutus	dolorem acutum	dolore acuto	dolores acuti	dolorum acutorum
auris media	aurem mediam	aure media	auris mediae	aurium mediarum
caput longum	caput longum	capite longo	capita longa	capitum longorum
canalis palatinus	canalem palatinum	canale palatino	canales palatini	canalium palatinorum
cochlear parvum	cochlear parvum	cochleari parvo	cochlearia parva	cochlearium parvorum

Určete pád a vytvořte nominativ singuláru

- ore aperto → os apertum
- regionem colli → regio colli
- pollices et halluces → pollex et hallux
- cordum sanorum → cor sanum
- mortes subitas → mors subita
- foraminis nutriticii → foramen nutriticium
- vitia congenita → vitium congenitum
- cavitate oris → cavitas oris
- avium albarum → avis alba

Vytvořte smysluplná spojení

- in (dolor – acutus – caput)
  - in dolore acuto capitis
- post (fractura (pl.) – os (pl.) – longus – apertus)
  - post fracturas ossium longorum apertas
- in (periculum – mors)
  - in periculo mortis
- post (extractio – dens (pl.) – caninus – cum - complicatio)
  - post extractionem dentium caninorum cum complicatione
- in (foramen (pl.) – palatinus)
  - in foraminibus palatinis

complicatio, onis, f. = komplikace

3. deklinace

– ŘECKÁ SUBSTANTIVA

3. deklinace – řecké i-kmeny

- pouze feminina
- převzatá řecká substantiva zakončená v nom sg. na -sis, -xis nebo -ōsis, která mají v genitivu sg. stejné tvary (všechna jsou tedy stejnoslabičná)
- vzor: dosis, is, f.

	Singulár	Plurál
nom.	dosis	dosēs
gen.	dosis / doseos	dosium
ak.	dosim / dosin	dosēs
abl.	dosī	dosibus

V plurálu se skloňují stejně jako vzor *auris*.

- Podobně se skloňují i některá latinská feminina. U nich však nemůžeme používat řecké koncovky:

- febris, is, f.; tussis, is, f.; pertussis, is, f.; sitis, is, f.; tuberculosis, is, f.

3. deklinace – řecké souhláskové kmeny

- všechny tři rody
  - maskulina a feminina se skloňují podle vzoru *pulmō*
    - ✦ maskulina jsou v nom. sg. zakončena na *-ēr* a v gen sg. na *-ēris*
      - *ūrētēr, ēris, m.; sphinctēr, ēris, m.*
      - **!POZOR! GASTĚR, TRIS, F.**
    - ✦ feminina jsou v nom. sg. zakončena na:
      - *-is* a v gen sg. na *-idis* *parōtis, idis, f.* = příušní žláza
      - *-ītis* a v gen sg. na *-ītidis* *arthrītis, ītidis, f.* = zánět kloubů

Pozn.

koncovka *-ōsis* (i-kmenová) označuje nezápětlivá onemocnění

X koncovka *-ītis, -ītidis* označuje zápětlivá onemocnění

○ neutra se skloňují podle vzoru corpus

✦ jsou v nom. sg. zakončena na:

○ *-ma* a v gen sg. na *-matis*

trauma, traumatis, n. = úraz

○ *-ōma* a v gen sg. na *-ōmatis*

symptōma, ōmatis, n. příznak

✦ !v plurálu se mohou skloňovat podle 2. deklinace podle vzoru *septum!*

○ gen. pl. *traumatum* i *traumatōrum*

○ abl. pl. *traumatibus* i *traumatīs*